

GYMNASION: časopis pro zážitkovou pedagogiku

Martin Černek

Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci

Gymnasion: časopis pro zážitkovou pedagogiku. Praha: Prázdninová škola Lipnice, 2004.

Zážitkovou pedagogiku – můžeme charakterizovat jako pedagogický obor (spíše směr), který se v současné době stává jedním z nejméně rozvíjených oblastí pedagogických věd. Její největší „rozkvět“ v kontextu českého školství lze spatřovat hlavně v oblasti tělesné výchovy, sportu a tělesné kultury obecně. Na samotných pedagogických fakultách (což je mnohdy zarážející), však tento obor nenalezneme, a to ani jako vyučovací předmět (v některých případech jen sporadicky). Jakoby pedagogika ve své rigoróznosti a habituálním pojetím výuky velmi nerada pouštěla mezi sebe „někoho“ nového. Tento směr zde stále nenalezl svou živnou půdu a stále je svým způsobem, na rozdíl od svých „kolegů“ tj. od ostatních inovačních způsobů a metod výuky na okraji.

Zážitková pedagogika si klade za cíl využívat autentického prožitku nejen přímo ve výuce, ale také v kterékoli jiné činnosti. Následně se snaží s tímto prožitkem pracovat a na základě retence, tzn. pamětního uchování se ho snaží využívat jako zkušenosti v praxi a reálném životě. Zážitkovou pedagogiku lze v tomto případě charakterizovat jako metodu – výchovy prožitkem. Kromě již výše zmíněných pojmů pracuje také s termíny; výchova, pedagogika, volný čas, příroda apod.

Nově vycházející časopis Gymnasion je v této oblasti asi vůbec prvním svého druhu. V prvním čísle, které vyšlo již letos na jaře se setkáte s velice erudovanými a fundovanými pohledy a zkušenostmi v této oblasti. Na 112 stranách prvního čísla naleznete 15 tematických rubrik, která má každá svého odborného garanta. Odbornost časopisu zajišťují lidé, kteří se problémem zážitkové pedagogiky zabývají profesně.

V první části nazvané *Úvodník* nám jeho šéfredaktor Ivo Jirásek vysvětlí samotný záměr časopisu, proč vznikl, co je jeho cílem a posláním.

Další kapitola zvaná *Teoretník* se pokouší (opět šéfredaktor) zodpovědět terminologické a metodologické otázky samotného oboru – zážitková pedagogika. Rubrika dále seznamuje čtenáře s postavením tohoto oboru dnes, s jeho uplatněním v širším výchovně-vzdělávacím kontextu, zabývá se východisky, vztahy, výhodami a samozřejmě i úskalími.

Rubrika zvaná *Možnosti tu jsou*, představuje stručně řečeno zážitkovou pedagogiku v praxi. Obsahuje konkrétní příklady jejího využití, rozhovory s pedagogickými pracovníky nejrůznějších oborů, ve kterém dále popisují své zkušenosti, metody, formy výuky atd. Tyto zkušenosti vycházejí hlavně z nejrůznějších kurzů, projektů a školení, kteří tito pracovníci absolvují, nebo je přímo organizují či vedou. Jako zpětná vazba zde slouží výpovědi a zážitky účastníků těchto kurzů. Tato rubrika je ještě rozdělena do menších samostatných podrubrik, jako; *Pod lavicí, Bez kravaty, V různých postavách a Na okraji*.

V rubrice nazvané *Pohledy do světa* se blíže seznámíte s přístupy a zkušenostmi „našich“ zahraničních kolegů v oblasti zážitkové pedagogiky. Podrobně se zde také seznámíte s organizacemi Association for Experimental Education (AEE) a Outward Bound - Česká cesta. Zjistíte, co je jejich záměrem, cílem a posláním, co mají společného, či naopak v čem se liší.

Další rubrika *Domácí hřiště* bude postupně představovat jednotlivé organizace, působící (jak již název napovídá) v České republice. V tomto čísle to je občanské sdružení

HNUTÍ GO! Seznámí nás rovněž se svými cíly, smyslem, specifickými metodami působení, čím je zajímavá a jaké projekty realizuje.

„Kdo si hraje, nezlobí“. Takto bychom mohli uvést další rubriku nazvanou *Zlatý fond her*. Zde naleznou čtenáři stránky plné návodů nejrůznějších her, které jsou praktickým uplatněním metody zážitkové pedagogiky. Hry jako Bafa bafa, Záchranná akce, Chilcoot či Múzy určitě stojí za realizaci.

Inspiromat, tak je nazvána další rubrika časopisu, ve které se seznámíte jak s dalšími didaktickými hrami, tak s nejrůznějšími nápady, metodickými příspěvky a radami. Čtenáři jsou zde informováni o různých inspirativních počinech, akcích, činnostech, přístupech a řešeních. Navíc mohou v této rubrice přispět svým vlastním nápadem či postřehem k ještě větší kvalitě rubriky.

Rubrika *Bezpečnost* informuje a radí čtenářům nejen v oblasti outdoorových aktivit, ale také s teoretickým uplatněním různých metod a jejich možnými nástrahami. V tomto čísle se čtenáři seznámí se „školení“ v již zmiňovaném Outward Boundu. Jako výstižné heslo bych uvedl – Nic se nestalo, ale mohlo se stát!

Rubrika *Dramaturgie* se stane velmi neocenitelným pomocníkem pro všechny ty, kteří sami připravují různé projekty či kurzy v rámci zážitkové pedagogiky. Dozví se zde spoustu zajímavých rad a návodů, jak co nejefektivněji akci připravit, i jak ji vést. V úvodu rubriky se seznámíte se samotným smyslem a významem dramaturgie.

V rubrice zvané *Antické zrcátko*, (kterou opět vzal pevně do svých rukou sám šéfredaktor), se čtenáři budou setkávat s filosofickým pohledem na starověké Řecko a Řím. Smyslem této rubriky je nacházet určité souvislosti historických pramenů a dávat je do kontextu dnešní doby. V prvním čísle se setkáte s bájným Héraklem a básnířkou Sapphó.

V rubrice *Osobnosti* se čtenáři budou pravidelně setkávat s osobnostmi, které více či méně ovlivnily a ovlivňují pedagogiku svým dílem, myšlenkami a poselstvím. Na stránkách prvního čísla Gymnasionu se setkáte s osobností pedagoga Kurta Hahna a nestorem české moderní zážitkové pedagogiky Allanem Gintelem.

Poznej sám sebe, tak je nazvána další rubrika, která má čtenáře na základě psychologických poznatků, pojmů a obecných zákonitostí zavést do vlastní duše. V prvním čísle se dozvíte více o výzkumu spontánního přenosu vlastností.

Na stránkách Gymnasionu se čtenáři budou také seznamovat s recenzemi nad odbornými publikacemi. O to se bude starat rubrika *Recenze*. První číslo uvádí recenzi knihy *Zlatý fond her I. a Quicksilver*, což je sbírka dalších her a programů výchovy v přírodě.

V poslední rubrice – *Fotohádanka*, čeká na čtenáře trochu intelektuální rozptýlení v podobě fotografického kvízu. O tom, že je tato rubrika intelektuálního charakteru jsem se přesvědčil na vlastní „kůži“, protože jsem ji nerozluštil. Snad se mi to povede příště!

Časopis je po formální stránce navíc obohacen dokumentujícími (ač černobílými) fotografiemi, aby si čtenář mohl konkrétní, popisované téma lépe představit. Nechybí zde ani odborný profil garantů jednotlivých rubrik.

Osobně se domnívám, že tento časopis je určen pro všechny, kteří nemají příliš rádi „suchou“ teorii, ale raději dávají přednost praktickým dovednostem, což v žádném případě nesnižuje jeho kvalitu a odbornost, spíše naopak. Na konci každé rubriky je referenční seznam použité, či doporučené literatury, podle tématického zaměření. Velmi si na tomto časopisu cením propojenosti nejrůznějších společensko-vědních oborů. Je tady zastoupena pedagogika, psychologie, filozofie, etika, marketing a management, historie apod. Domnívám se, že po odborné stránce je časopis v českém jazykovém prostředí na velmi vysoké úrovni, protože sám v oblasti pedagogiky pracuji.

Snad ještě dodat, že časopis bude vycházet 2 krát ročně, a jeho zaváděcí cena 100,- Kč se mi jeví vzhledem k jeho obsahu jako více než přijatelná. Já osobně se na příští číslo

Gymnasionu budu velice těšit a místo rozloučení uvádím citát, který se k problematice zážitkové pedagogiky velmi hodí.

*„Člověk dokáže víc než si myslí!
Jen málokdo si uvědomuje,
čeho všeho je možné dosáhnout
prostřednictvím týmové spolupráce.“*
Kurt Hahn